Selma Giöbel
Svensk Konstslöjdutställning



1843-1925

Selma Giöbel var pionjär inom svensk textilkonst och en av det sena 1800-talets främsta mönsterskapare. Inom träslöjden var hon banbrytande. Hon fick stora framgångar i Sverige som utomlands med sina vackra mönster i jugendstil och fick stor betydelse för den svenska konstnärliga utvecklingen.

Selma Levina Giöbel, (1843-1925)
Släkten har sina anor i Saarland, Lothringen, Tyskland.
Det var familjemedlemmen Simon Göbel, mäster på Limmareds glasindustri som 1770 flyttade med sin familj till Anneberg, Botilsäter i Värmland. Simons två söner Paulus och Johan Fredrik blir båda verksamma som mäster på Liljedals glasindustri i Värmland fram till året 1829 då Liljedals ligger på toppen av sin produktion. Selmas far Carl Fredrik Giöbel kommer att födas i Liljedal, Ed, Värmland, som son till Paulus Göbel. Selma föds 1843 på Uppsala och Mårsäters gårdar i Närke.



Selma Giöbel omsatte ord till handling.

Efter en RAPPORT för
SIMON GÖBEL Av Bo Rhönnstad
2015/18

--- Lycklig den, som vid sin bortgång har på sin väg lemnat ett spår, som ingenting kan utplåna ---
(A. CHANET.)

Runt sekelskiftet, 1900 Selma Giöbel.

(A. Fahlstedt), 1898. Selma Giöbel som den enande länken, hvilken genom sina insikter såväl i artistisk komposition som i det handtverksmässiga utförandet. Hos få af våra konstindustriella förmågor finner man ett så fullödigt artistiskt skaplynne som hos Selma Giöbel; knappast hos någon af dem torde konstnärsanläggningen mer harmoniskt än hos henne förena flykten mot de fria konsternas fält med det konstindustriella geniets gedignaste egenskaper.

(G. Linder), 1905. "Esseldes", Handarbetets Vänner, bland denna konstanstalts första artistiska krafter märktes fröken Selma Giöbel. Ett förståelsens samarbete med männen var en av grundprinciperna för "Esseldes" verksamhet.
Men å andra sidan höll Sophie Adlersparre före, att när det gällde företag, vilkas beskaffenhet möjliggjorde eller rentav bäst ägnade sig för kvinnligt arbete över hela linjen, så borde dylika företag även så ordnas och kvinnorna där igenom fostras för ledande platsers ansvar och kraftutveckling. Det var med denna princip för ögonen fru Adlersparre stiftade föreningen Handarbetets Vänner. Bland denna konstanstalts första artistiska krafter märktes fröken Selma Giöbel.

Denna initiativrika konstnärinna bröt sig emellertid snart på egen hand ett verksamhetsfält och grundlade år 1885 firman Svensk Konstslöjdutställning.

(L. Zickerman), 1914. Men det är just under detta sökande och famlande som tanken så gärna går tillbaka till den tid, då Selma Giöbel i gärning omsatte de ord, som då började föras på läpparne: "svenskt arbete" och "svensk stil".

(G. Linder) Med syfte att reformera och utveckla den svenska textilkonsten och tillvarata de gamla bygdeskatterna på detta område bildar så Sophie Adlersparre, Hanna Winge, Selma Giöbel, Anna Wallenberg, m.fl. Handarbetets Vänner - ett företag genom vilket Sverige skulle komma att inom textilkonsten inta en rangplats ute i världen.

Inom träslöjden var Giöbel banbrytande.
Hon fick stora framgångar i Sverige som utomlands med sina vackra mönster i jugendstil och fick stor betydelse för den Svenska konstnärliga utvecklingen. Giöbel var tidig med jugendstilen, (eller bonde, allmogestilen), redan inom träsnideriet som oftast bestod av geometriska mönster, som stjärnor, cirklar, kvadrater och trianglar, kombinerat på otaliga sätt, mönster vilka man kan återse i hennes första arbeten med trä. Selma Giöbels stora förtjänst var att hon bidrog till att det senare blev en handelsvara. Omkring 1884 hade det blivit ett så bra verktyg för att öka den regelbundna inkomsten för många kvinnor att flera skolor för kvinnor införde stilen i sina slöjdprogram. Som redan tidigt intresserad av den kvinnliga handslöjden var Selma en av medstiftarinnorna till Föreningen Handarbetets Vänner.

Dess första utställning var 1874, **1878 världsutställningen i Paris,** (1887 var det året som Handarbetets Vänner och dess regler antogs och på riktigt kunde organiseras).

Som formgivare tillhörde Selma Handarbetets Vänners innersta krets och hon var styrelseledamot där fram till 1885 och en av de ledande konstnärliga krafterna, samt även lärare i vissa ämnen. Vid textilmötet 1920 fem år före sin död återfinns hon i Handarbetets Vänners krets.

Andra konstnärliga ledare som kan nämnas där är Hanna Winge, Molly Rothlieb, Clason (född Petre). Carin Wästberg, Maria C. Widebeck som oftast beskrivs som två huvudledare för designen. Här har det varit svårt att återge rätt information, då man senare har haft som val att skriva olika. Ellen Fries verkade att vara en begåvad kvinna, historiker, författare och Sveriges första kvinnliga filosofie doktor, så man får förlita sig på den skrivkunskapen. Ellen Fries dog redan 1900, 45 år gammal. Så informationen har efter det kunnat bli fel.

(From a report by **Ellen Fries** visit at The World's Columbian Exposition in Chicago 1893, The Art industrial affair established and presided over by a woman the Swedish Art-Slöjd, and the owner Miss Selma Giöbel).

Det finns inte från The World's Columbian Exposition in Chicago 1893 några andra dokument på denna slöjdkonst i den svenska paviljongen, med undantag av Selma Giöbels utställning. I Sverige blev jugendstilen känd på **Allmänna konst och industriutställningen i Stockholm 1897**, där Giöbel tilldelas guldmedalj.

1898 den kungliga medaljen Illis quorum meruere labores.



Selma Giöbel börjar blir synlig i Föreningen för gift kvinnas äganderätt 1873, tillsammans med Hanna Winge och Calla Curman som hon tidigt lärde känna. Föreningen för gift kvinnas äganderätt, var en svensk förening som bildades för att påverka lagstiftning och opinion och har kallats Sveriges första feministiska organisation. Dess huvudsakliga syfte var att verka för en lagförändring som gav gifta kvinnor rätt att själva bestämma över den egendom de hade förvärvat före eller under äktenskapet, genom arv eller egen förtjänst. Föreningens arbete gav resultat, för 1874 kom en lag som gav gifta kvinnor rätt till sin egen arbetsinkomst. 1884 fick gifta kvinnor även råda över sin egendom och arv. Samma år sänktes myndighetsåldern för ogifta kvinnor från 25 år till 21 år, samma som mäns myndighetsålder.

Selma Giöbel var även en av medstiftarinnorna till sällskapet Nya Idun. Enligt dokumenten bildades Nya Idun, 7 februari 1885 och det är precis från den dagen Nya Idun börjar räkna sin historia.

Selma Giöbel var ledamot i Nya Iduns nämnd från året 1885-1895 och fick stor betydelse i den föreningen. Alfhild Agrell; Calla Curman, sekreterarsuppleant; L. Engström; Ellen Fries, ordförande; Selma Giöbel, konstnärlig ledare; T. Gyldén, sekreterarsuppleant; A. Höjer, (fru); A. Kerfstedt; Ellen Key, vice-ordförande; Anne Charlotte Leffler (Edgren); H. Lundin; A. Montelius, värdinnesuppleant; A. Norstedt; M. Roos; A. Sandström; H. Svedbom;
A. Whitlock; Am. Wikström, sekreterare; Hanna Winge; C. Zethraeus, värdinna, kassaförvaltare.

Nya Iduns Nämnd.

1885.

Agrell, A.; Curman, C., sekreteraresuppleant; Engström, L.; Fries, E., ordförande; Giöbel, S.; Gyldén, T., sekreteraresuppleant; Höjer, A. (fru); Kerfstedt, A.; Key, E., vice ordförande; Leffler, A.-Ch.; Lundin, H.; Montelius, A., värdinne-suppleant; Norstedt, A.; Roos, M.; Sandström, A.; Svedbom, H.; Whitlock, A.; Wikström, Am., sekreterare; Winge, H.; Zethræus, C., värdinna, kassaförvaltare.

1895. *Agrell, A. Anckarsvärd, E. Billing, A. (efter S. Giöbels avsägelse). Cederschiöld, M. *Curman, C. Dahlgren, L. Engström, L. *Fries, E. *Gyldén, T. Hubner, B. *Kerfstedt, A. *Key, E. *Lundin, H. Löfgren, C. *Montelius, A. Whitlock, A. Widmark, H. *Wikström, Am. *Zethraus, C.

1895 lämnar Selma Giöbel Nya Idun, hon ersätts då av A. Billing.

Nya Iduns egentliga stiftarinnor var: fruarna **Calla Curman** och **Hanna Winge** samt fröknarna Ellen Fries, **Ellen Key** och Amelie Wikström, fruarna Alfhild Agrell, Anne Charlotte Leffler (Edgren), Therese Gyldén, A. Höjer, A. Kerfstedt, A. Montelius, A. Norstedt, H. Svedbom och C. Zethraus samt fröknarna L. Engström, **Selma Giöbel**, H. Lundin, M. Roos, A. Sandström och A. Whitlock.

1880-talet var en av den svenska kvinnorörelsens mest livskraftiga perioder. Då stiftades också Fredrika Bremer-förbundet, med syfte att "främja en sund och lugn utveckling av arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt såväl som i socialt och ekonomiskt hänseende", och att i samarbetet mellan intresserade män och kvinnor på områden som därav berördes "slå bro mellan idé och handling". Då var även en kvinnans uppfostringstid par préférence: oupphörligt framhölls nödvändigheten av en utveckling, som gjorde kvinnan mera ägnad att handhava de rättigheter hon redan ernått och de hon ännu kämpade för.

När nu detta kvinnorörelsens stadium ses i sitt sammanhang i utvecklingslinjen, dömes historiskt, så visar det sig att den liksom det alltid är fallet vid progresser inom en rörelse ägde en levande kraft, en bärande personlighet, som i sin hand koncentrerade tidens strävan. Denna personlighet var fru Sophie Adlersparre. Ett förståelsens samarbete med männen var en av grundprinciperna för "Esseides" verksamhet. Men å andra sidan höll hon före, att när det gällde företag, vilkas beskaffenhet möjliggjorde eller rentav bäst ägnade sig för kvinnligt arbete över hela linjen, så borde dylika företag även så ordnas och kvinnorna där igenom fostras för ledande platsers ansvar och kraftutveckling.

Det var med denna princip för ögonen fru Adlersparre stiftade föreningen Handarbetets Vänner.

Bland denna konstanstalts första artistiska krafter märktes fröken Selma Giöbel.

Denna initiativrika konstnärinna bröt sig emellertid snart på egen hand ett verksamhetsfält och grundlade år 1885 firman Svensk Konstslöjdutställning. Svensk konstslöjdutställning var specialiserad på egen tillverkning och försäljning av textila arbeten, sniderier och möbler efter hennes ritningar. Det var med två tomma händer, som termen lyder, som fröken Giöbel igångsatte det storstilade företaget. Och många voro nog de tillfällen, i synnerhet under de första bekymmersamma åren, då det hade blivit nödvändigt att "kasta yxan i sjön". Föremålen tillverkades dels på firmans egna atelierer, dels runtom i landet. Med Handarbetets Vänner delar Svensk Konstslöjdutställning äran av att först ha arbetat för avsättning av uteslutande svenska konstslöjds alster.

I Svensk konstslöjdutställning fann man mångfaldiga grenar av svensk konst och konstindustri representerade: målningar, träskulptur, drivna mässingsarbeten,järnsmide, stålarbeten, broderier, vävnader, nationella smycken, folkdräkter m.m. och med glädje ser fosterlandsvännen, vad som på dessa många områden åstadkommits genom en rikt begåvad kvinnas initiativ.

Sveriges kvinnor stå till henne i stor tacksamhetsskuld för de många nya fält, som härigenom öppnats till nyttig och inbringande sysselsättning.

Hon drev utvecklingen framåt och lade riktningen för den svenska konstnärliga utvecklingen. För att fullt förstå Selma Giöbels arbete bör man känna hennes personlighet.

För den textila grenen av sin verksamhet vill Selma icke tillräkna sig någon förtjänst:

Jag är icke textilkonstnärinna, säger hon, "för detta hade jag en sådan utmärkt kraft att jag kunde överlämna det åt henne".

För att fullt förstå Selmas arbete bör man även känna, hennes uppfattning av natur och konst, hennes sökande efter skönhet och harmoni och hennes brinnande begär att i sitt arbete finna ett uttryck här för. Jag ser det tydligt då jag genomläser de många uppgifter jag fått om henne, smådrag från hennes studie och arbetsår och från hennes privata liv och ser på de medföljande fotografierna av hennes arbete. Framstår det som mera verkligt att det var kvinnorna i Sverige som lade grunden till den svenska konstnärliga utvecklingen. (från 1914).

Vid ca 23 års ålder och efter sin faders död (1866) bryter så Selma familjekretsen och flyttar till Stockholm för att där få konstnärlig utbildning. Hon bosätter sig den första tiden i Klara. **Hypotes**; Hon börjar på Svenska slöjdföreningens skola i Stockholm ca 1866 och utbildar sig där till skulptris fram till1870. Hon studerar skulptur för **Fritiof Kjellberg**,(professor vid konstakademin), konststudier för professor **M. E. Winge**, studier för professor Carl Curman**.**



M E Winge

Från 1873/74 blir Selma Giöbel synlig i de tidiga kvinnorättsföreningarna tillsammans med bland annat Hanna Winge och Calla Curman. Hon fortsätter sin utbildning vid South Kensington Art School i London 1878-1880, i Italien, Florens och Rom 1880-1882, i Paris studier för den franske skulptören **Jules Dalou**. Carl Fredrik, Selmas far hade redan bekantskap med Winge som Curmans, så man kan ana att hon var i goda händer då hon i de unga åren kommer till den stora staden Stockholm.

Efter slöjdskolan där Selma Giöbel hade intresserats för träsnideri av sin lärare **Henrik Nerpin**, verkade hon till att börja med som träsnidare men öppnade snart en affär, Svensk Konstslöjdutställning, (som hon troligtvis grundlade redan på 1880 talets början,) för försäljning av träslöjd. Affärsrörelsen växte snart ut och blev i den tidens Stockholm ledande när det gällde svenskt konsthantverk. Stockholmarna omtalade den alltid som ”Giöbels”. Selma startar upp firman Svensk konstslöjdutställning 1885, 1895 ombildas firman Svensk konstslöjdutställning till bolag med namn Svensk konstslöjdutställning S. Giöbel, men där hon fortsatt var dess direktör till 1898. För att få en uppfattning om vilka Selmas studiekamrater på skolan var och hur erfarenheter delades är det viktig information men som i och för sig redan finns. Det är inte helt säkerställt när Selma fick sin utbildning på Svenska slöjdföreningens skola, slöjdskolan eller teknikskolan. Slöjdskolan konverterade till Teknikskolan 1879. Selma började grunda sin firma i början av 1880. Framställning av fakta från arkiven där kan helt komma att utebli då delar av arkiven är svartlistade.



Henrik Nerpin

Gobelin, gobelängtekniken haute-lisse.

Åren före 1908 arbetade hon med gobelängtekniken haute-lisse.
På Konstindustriutställningen 1909, som kunde ses som en sammanfattning av då aktuellt konsthantverk, ställde hon ut gobelängen ”Vadstena klosterträdgård” och mattan ”Vätterns is”, den senare köptes av Verner von Heidenstam.

Konstnärligt begåvade kvinnliga mönsterriterskor för det textila arbetet och bland de förnämsta för den tiden kan nämnas: Selma Giöbel, Sofia Gisberg, Agnes Branting, Karin Wästberg, Maria Adelborg, Maja Sjöström, Annie Frykholm, Agnes Sutthoff.

Manliga konstnärer, målare som även de ägnat sig åt textil komposition, kan i första hand nämnas Alf Wallander, Gunnar G:son Wennerberg, Carl Larsson, Gunnar Hallström, G. Fjaestad. Samtliga dessa målare och många flera har arbetat dels för handarbetets vänner och efterföljande företag med likadan verksamhet och det äldsta av dessa företag är **Svensk konstslöjdutställning S. Giöbel AB**, stiftad och i en följd av år ledd av Selma Giöbel, ett företag av liknande art i Vadstena och senare av ett bolag med artisten Alf Wallander som konstnärlig ledare och utvidgat även till konstnärlig möbeltillverkning.

Många träsnidare, skulptörer, möbeltillverkare kom till känna efter sekelskiftet 1900 i samband med de förekommande tävlingsinriktade konst och industriutställningarna alltmer bestående av männen.

Föreningen för gift kvinnas äganderätt, 1873

Vid 30 års ålder börjar så Selma bli synlig i Föreningen för gift kvinnas äganderätt.

I den föreningen förekom några av de kvinnor som lika djärvt som envist drev utvecklingen framåt och lade riktningen för den svenska konstnärliga utvecklingen.

Medlemmar i den föreningen var bland annat: Ellen Key, konstnärinnorna Selma Giöbel och Hanna Winge, lärarinnorna Anna Whitlock, Anna Sandström, Lilly Engström, författarinnorna Alfhild Agrell, Anne Charlotte Edgren-Leffler, Matilda Roos, Amanda Kerfstedt, Lotten Dahlgren, Amelie Wikström och Gurli Linder, matematikprofessor Sonja Kovalevsky och Nordens första kvinnliga filosofie doktor, Ellen Fries, professorsparen Hugo och Therese Gyldén, Oscar och Agda Montelius, Victor och Susen Rydberg.

Handarbetets vänner.

1874 blir Selma synlig som medstiftarinna av Handarbetets vänner. Med syfte att reformera och utveckla den svenska textilkonsten och tillvarata de gamla bygdeskatterna på detta område bildar så **Sophie Adlersparre, Hanna Winge,** tillsammans med andra sakkunniga och konstvännerna**, Selma Giöbel, Anna Wallenberg, Molly Rohtlieb, Anna Fleetwood, Alma Schröder, Ellen Ankarswärd, Elwira Leijonhufvud, Fredrika Linnell, Julia Kjellberg, Siri Dalerus, Sophie Whitlock, Eva Maria Rappe, Eva Kindstrand, Hulda Sohlman, Louise Laurin, Agnes Rijswijk, Rosa Hoffman och Jenny Rossander**, Thora Kulle, m.fl. Handarbetets vänner - En förening genom vilket Sverige skulle komma att inom textilkonsten inte en rangplats ute i världen.

I källskrifter från Sverige, Tyskland, Frankrike, USA är Selma Giöbel rikt omtalad vid de utställningar hon representerar.

1878 världsutställningen i Paris, där hon tilldelas medalj.

1891 Svensk konstslöjdutställning i Göteborg.

1893 WORLD'S COLUMBIAN EXPOSITION AT CHICAGO, där Selma representerar Sverige som kvinnlig egen företagare.

THE SWEDISH LADIES' COMMITTEE Patroness: Her Majesty The Queen Sophia. President: Mrs E. Anckarsvärd, Vice president: Baroness T. Rappe. Members: E. Fries, Miss M. Adelborg, Miss O. Adelborg, S. Adlersparre, Mrs A. Gibson, Miss S. Gisberg, Miss S. Giöbel, Miss S. Gumaelius, Miss B. Hübner, Mrs A. Höjer, Miss H. Lundin, Mrs A. Montelius, Mrs E. Petrelli, Miss A. Roos, Miss M. Roos, bl. a.

1897 Allmänna konst och industriutställningen i Stockholm**, där hon erhöll en guldmedalj,**

1898 tilldelas hon den kungliga medaljen Illis quorum meruere labores. (latin: "åt dem vars gärningar gör dem förtjänta av det"), vardagligt kallad Illis quorum.

1902

THE INTERNATIONAL EXHIBITION OF MODERN DECORATIVE ART, TURIN. WOMEN'S CREATIVITY AT THE INTERNATIONAL EXHIBITION OF MODERN DECORATIVE ART (TURIN, 1902) LA CREATIVIDAD DE LAS MUJERES EN LA EXPOSICIÓN INTERNACIONAL DE ARTE MODERNO DECORATIVO (TURÍN, 1902)

Among the Scandinavian countries housed in Turin in the main pavilion the Swedish Section was considered the most harmonious and original. The Swedish National Committee selected twenty-four categories of objects. Four participants were women: Alice Maria Nordin (1871-1948) was a sculptor where as Katharina Anna Boberg (Stockholm, 1864- therein 1935), Inga Thyra Carola Grafström (Böklund-1864-ibid, 1925), and Selma Giöbel Levina (Örebro län, 1843 - Vadstena, 1925) were weavers. Ms. Selma had founded her textile manufacturing that in 1902 became part of the prestigious Nordiska Kompaniet.

1907 på hösten när Selma helt oväntat dyker upp i sitt hemland Sverige igen, väljer hon som gammalt Vätterbarn Vadstena, och uppmanas dessutom av Verner V. Heidenstam, som nu blir hennes granne, att i Vadstena upprätta en textilateljé och vävskola, där unga och nya krafter ska sättas i rörelse och läras upp.

1914 Idunpriset

1920 TEXTILMÖTET LILJEVALCHS KONSTHALL UTSTÄLLNING AV TEXTILT KONSTHANTVERK OCH HEMSLÖJD 1 maj - 1 juni.

Textilmötet 1920, som kan ses som den sista stora utställningen där Selma deltar som enskild konstnär.

Föreningen Handarbetets Vänner tilldelas där sal 2, 3, 4, 8 och Selma medverkar i sal 4, tillsammans med Maja Sjöström, Maria Anderson.

Jugend: **(ungdom) Selma Giöbel, Anna Boberg, Alf Wallander, Gunnar G:son Wennerberg, Richard Bergh**



Samtidiga som Selma sliter med sin firma Svensk konstslöjdutställning

driver Carl Albert, Selmas 8 år äldre bror, Frigga magasinet**, som var en Antik och Konsthandel samt bosättnings och möbleringsaffär med specialitet konstmöbler & antika, med utställning och försäljningslokal på Hamngatan 16, mitt för Kungsträdgården. Carl Albert, var kommunalordförande, godsägare för Bastedalen, politiker och ledamot av Riksdagens andra kammare och en svensk verkställande direktör för aktiebolaget Friggamagasinet.**

(Sällskapet Nya Idun berättar 26 juni 1891). Svensk konstslöjdutställning 1891.

För var och en av oss Stockholmare är den vackra affärsinstitution, som bär namnet Svensk konstslöjdutställning välbekant.

— Men kanske mera under benämningen Selma Giöbels utställning efter namnet på den intelligenta och energiska kvinna, som gett upphov och framfart åt densamma, och under vilkens ledning den än i denna dag står. Ja, även för alla dem av våra vänner i landsorten, som någon gång besöker huvudstaden, liksom för de långväga gäster, som den årligen ökade turistströmmen driver hit upp, torde den intressanta utställningen av svensk konstslöjd vara ett angenämt minne, från de stunder de helt visst beundrande fängslats framför de stora spegelfönstren i Palmeska husets hörn, med en mångsidig och smakren slöjd, som det senaste årtiondet sett väckas inom svenska hem.

I den serie af utställningar, som under denna sommar i sammanhang med den stora industriutställningen bjuds i rikets andra stad, Göteborg, intager den i dagarne öppnade, af sällskapet »G-nistan» å Slöjdskolans lokal anordnade konstslöjdutställningen en framskjuten och bemärkt plats, detta synnerligast genom de vackra inlägg i densamma, som gjorts från tvänne af de förnämsta representanterna för vår lifaktiga moderna slöjd: sällskapet »Handarbetets vänner» och Selma Giöbels Svensk konstslöjdutställning.

Då vi från ort och ställe velat bjuda våra läsarinnor några skildringar från kvinnornas deltagande i sommarens Göteborgsutställningar, göra vi i dag början med Svensk konstslöjdutställning och låta bilden af den dugande anordnarinnan samt några korta notiser om hennes verksamhet i allmänhet beledsaga. I den väldiga salen två trappor upp i slöjdskolans hus har åt Selma Giöbel plats blifvit anvisad till höger om den stora ingångsdörren, där hon samlat de representativa slöjdalstren till en charmant rumsinteriör.

Vid anordnandet af densamma har **fröken Giöbel biståtts af sin konstskickliga kompanjon, fröken Hübner**, åt vilken liksom till föreståndarinnan för den textila afdelningen å **fröken Giöbels atelier här i Stockholm, fröken Maria Adelborg** den förstnämnda rikligen och erkännsamt delar med af förtjänsten vid sin framgång. Besökaren stannar närmast slagen af det helas angenäma, artistiska och glada totalverkan.

De stilfulla föremålens arrangement, den lediga grupperingen af möblerna, de rika stoffernas friska, lysande färger, allt förenar sig att göra ett intryck, som märkligt nog, trots mångfalden af olika artiklar, icke för med sig någon som helst bismak från uppradande till exposition, utan tvärtom den angenäma känslan af lugn och afvägd harmoni.

När betraktaren från det första intryckets bredd hunnit samla sig till ett mera detalieradt iakttagande, hålla vi före, att de flesta, om icke alla, främst skola fästa sig vid den lilla utsökt stilfulla möbel i tyrolergotik, som till venster fyller förgrunden och utan gensägelse kan betecknas som en af utställningens perlor.

Möbeln utgörs endast af tre olika pjäser, en soffa, ett bord och en stol, men den konstnärliga omsorg och arbete, som krafts vid dessas utförande, kunna på intet vis anses högt betalade med det skenbart rätt höga pris af 1000 kronor, som de betingat. Mönstret till möbeln även som till de glödritningar, som pryda densamma, är komponerade af fröken Selma Giöbel. Träverket har nämligen fått behålla sin naturliga färg och på det ymnigaste sirats med glödteckningar.

Dessa ha utförts af fröken Harry von Düben, vilken af sakkunnige erkänns som den avgjort skickligaste utövarinna af den vackra konsten vid Tekniska skolan i Stockholm. Soffans och stolens sits och rygg är insatta med gotiska gobelinsvävnader i klara och harmonierande färger, till vilka motivet hemtats från en gammal vävnad i Historiska museet i Lund. Det finnes en klick »färgblaserade», om vi så få kalla dem, som ogillande rida upp mot denna smak för intensiva och ljusstarka färger, som likt en ledande princip gör sig gällande genom de textila alstren från fröken Giöbels atelier. Men vi kunna för vår del ej annat än dela hennes uppfattning härutinnan, att man väl må måla litet starkt i en vävnad sådan som exempelvis gobelinen, som är avsedd att trotsa och verkligen trotsar sekel, genom hvilka dock alltid den ursprungliga skärpan mattas.

Till höger möta vi en möbel af en allvarsam och något tyngre karaktär, som gynnsamt kontrasterar emot den ofvan beskrifha lätta och sirliga tyrolermöbeln. Stolarne äro hållna i 1600-talets stil, så kallade Lecköstolar, kopierade efter gamla mönster i de rika de la Gardieska samlingarne å Läckö slott. En högryggad och högkarmad länstol är försedd med insättningar af gyllenläder, en högeligen briljant reproduktion efter gammalt gyllenläder & Stockholms slott, utförd af den inom denna bransch framstående fru Anna Wall, som åt gyllenläderstillverkningen egnat grundliga studier, bland annat hos den bekante Hulbe i Hamburg.

En liten stol af egendomlig, men mycket god verkan är efter italiensk modell utförd i renässans och klädd med effektfullt applikationsbroderi i rödt och grönt. Det säregna med detta broderi äro de kanter af fint läder, som konturera applikationsmönstret, en nyöfvad stil, som här äfven finnes tillämpad på en romansk kudde å annan plats inom utställningen, och som är af förmånlig effekt. Dessa broderier äro utförda å textilafdelningen på fröken Giöbels atelier, liksom till de allra flesta textilföremålen å denna utställning.

En vacker kista i renässans; en stilfull dubbelhylla i ek, prydd med glödritningar af fröken von Düben, bland annat inskriptionen: »Bäst eget bo, om än litet; envar är herre hemma»; flere lampetter och kronor i driven metall från P. A. Karlstein i Norrköping och Otto Meijer i Stockholm bidraga vart i sin mån att utfylla interiören. På den nyssnämnda dubbelhyllan tronar en väldig bjärtröd »kåsa» och ådrager sig allmän uppmärksamhet. Särskilt tilltalas utländingarne mycket af denna egendomliga form för 1600-talets svenska dryckeskärl och äro flitiga afnämare. Den nu utställda är en ej förut utförd kopia efter Claes Christerson Horns kåsa å Nationalmuseum.

lera vackra avdelningsskärmar förtjäna beundras. Ur en präktig, med utsökt finess och skärpa snidad valnötsram i isländsk allmogestil, snarlik vår egen s.k. allmogesnidning med strängt geometriska mönster, möter oss så en skärm i skinnbroderi, där det rödbruna skinnet också efter isländska förebilder i smidiga slingor applicerats å mossgrön klädesbotten med kontursöm af äkta guldtråd. För våra läsarinnors konstförfarna fantasi bör den charmanta effekten ligga i full dag. Fröken Anna Lundqvist utställer en skärm af högt värde, som allmänt förvärvar sig äfven de kinkigaste fackmäns, eller rättare »fackdamers», oförtäckta beundran. I ett gobelinen illusoriskt efterbildande broderi med silke och guld af underbar finhet har konstnärinnan framställt det svenska riksvapnet mot en till tonen lyckligt afvägd bottenfärg.

Det hela verkar med en fulländad målnings precision och saftiga kolorit. Av kuddar och dynor finns rikligt urval, dessa »våra moderna komfortvåningars små bekvämlighetsklippor» ja, uttrycket är verkligen citat; litet tungt på tungan föreföll det oss dock betecknande nog, där det fälldes af en entusiast i vår närhet. Främst i samlingen ställa vi en så kallad kronkudde i rik schattersöm på hvit botten, hållen i allmogestil. Verkligen i ordets fulla bemärkelse en kronkudde oafsedt nu mönstret som fyra gånger i sig upptar den kännetecknande kronan.

Ty just detta mönster har i så hög grad slagit an, att efterfrågan är högeligen stor. Konungen frapperades först af detsamma på en af Stockholmsutställningarna och gjorde en beställning; drottningen och kronprinsessan kommo snart efter.

För närvarande äro fyra personer jämt sysselsatta å fröken Giöbels atelier endast med förfärdigandet af denna kudde. En kudde efter spanskt mönster, råsilkesbroderi på grön sammetsbotten, gör en mycket gedigen verkan. En avlång braskudde i allmogestil med flere andra komplettera värdigt den verkligen stilläckra samlingen.

Efter väggarne falla i plastiska veck väggkläden och portierer i vexlande stilar. Tvänne portierer i orientalisk stil fängsla i synnerhet ögat; den ena af dem är utförd efter ett koptiskt mönster af en originell skönhet. Mot den rödbruna botten aftecknar sig en rik och bred bård, flätstygnsapplikation i ljusgul ton. Det är något i stil med den bourbonska liljan, som ledande går igenom mönstret. Arbetet blefve ett smycke för den rikaste salong. En enklare, men därför på sitt vis ej mindre verkningsfull portiére har väfts i dukagång å Tullgarns slott väfskola.

Denna skola är upprättad på initiativ och står under beskydd af kronprinsessan Victoria, å hvilkens uppdrag fröken Giöbel rådgifvande biträdt vid valet af färger och mönster för de olika väfnaderna. Det vackra företaget, som bär ett glädjande vittne om den unga furstinnans intresse för svensk hemslöjd, har rönt liflig anslutning bland kvinnorna i orten och är på god väg att af bygden kring den sörmländska furstegården skapa ett verkligt konstslöjddistrikt. Af mattväfnader utställes minst; den vackra flossan, som breder sig under den eleganta rumsinteriören, spelar dock sin icke obetydliga roll i den i sanning konstnärliga verkan af det hela.

Ty det kan inte nekas, eller rättare det må med glädje erkännas, att Selma Giöbels Göteborgsutställning ej allenast innebär en triumf för den nitiska ivrarinnan, utan en sådan för hela vår unga svenska textilindustri.

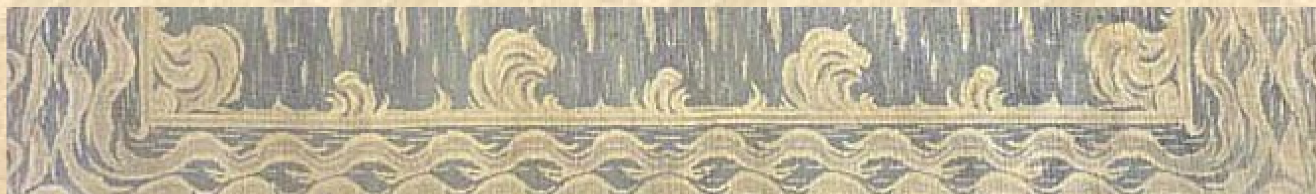
Från denna senaste synpunkt ligger den också helt visst henne själv närmast om hjärtat, anspråkslös som hon är och alltid redo att själv träda i skuggan till godo för sin sak. Genom flera studieresor i Italien, England, Frankrike och Tyskland har fröken Giöbel vidare utbildat sina rika anlag till den höga konstnärliga ståndpunkt hon intar.

Och säkert har en livsgärning som Selma Giöbels ej blott sin stora betydelse i den nydanelse och pånyttfödelse den givit flere grenar av konstindustri.

Sveriges kvinnor stå till henne i stor tacksamhetsskuld för de många nya fält, som härigenom öppnats till nyttig och inbringande sysselsättning.

Selma Giöbel omsatte ord till handling.

Hon var en av de tidigare Svenska kvinnorättskämparna.



RAPPORT SIMON GÖBEL
Delrapport Selma Giöbel
Av Bo Rhönnstad 2015